

Stříbrný kaňon

Louis L'Amour

Během následujících dvou dnů jsem strávil mnoho hodin v sedle a projížděl jsem pozemky, které patřily ranči Two-Bar. Pastviny zde byly ještě lepší, než jsem očekával, takže se dalo snadno pochopit, proč na ně majitelé rančů Boxed M a CP hleděli s lačnou závistí.

Nejenže v údolí Cottonwood rostla spousta svěží trávy a našel se tu dostatek vody, ale tyto bohaté pozemky se táhly skoro pět kilometrů daleko, než přecházely v poušť. A dokonce i na ní rostlo mnoho pelyňku a puršovky.

Balloví patřil opravdu moc pěkný ranč s několika napajedly, nemluvě o potoku, jenž protékal údolím a sbíral ještě povrchovou vodu stékající z okolních kopců. Sousední ranče ležely na západní straně a pouze odtud mohl přijít cizí dobytek a zamíchat se do stáda patřícího ranči Two-Bar.

Mnoho z Ballových telat ukradli honáci z obou velkých rančů. Pokud jsme měli očekávat nějaký výnos ze stáda, které ve Two-Bar zbývalo, museli jsme se zbavit těch kusů, které jsme měli, a opatřit mladá zvířata. Naše krávy už nemohly být v lepší kondici a dál budou jen stárnout a jejich maso bude stále tužší. Právě teď nastala pravá doba k jejich prodeji, jenže nebylo ani pomyšlení na to, že bychom je hnali na nějaký dobytčí trh.

Ball neskrýval, že pozbývá odvahy. „Bojím se, že nás tady úplně zašpuntovali, Matte,“ řekl mi. „Když jsi přijel, už jsem se chystal, že co nevidět natáhnu brka.“

„Dole v kopcích za Varhanovou skálou je ještě jeden ranč.“

Ball prudce zvedl hlavu. „To jsem ti zapomněl říct. Od té party se drž radši dál. Ranč B Bar B patří starýmu Benarasovi. Je jich v rodině šest chlapů. Nebaví se vůbec s nikým a všechno jsou to ostří hoši, výborní střelci.“

Chvilku mlčky pokuřoval a já jsem přemýšlel o situaci, v níž se náš ranč octl. Není možné promarnit ani den tím, že budeme jenom tak bezradně posedávat. Museli jsme se dát do práce a začít ranč postupně oživovat.

Něco mě napadlo. Ráno jsem osedlal koně a vyjel směrem k jihu.

Kolem se prostírala divoká, pustá země, která se táhla až k Varhanové skále. Zdejší terén byl po tisíce let přerýván a brázděn erozí vyvolávanou působením pálícího slunce, větru a dešťů, takže to připomínalo končinu rozmlácenou a zpřeházenou nějakým šíleným obrem. Drsný kraj se táhl mnoho kilometrů daleko a jen občas se v něm uchytil plácek porostlý trávou, který narušil rudý, růžový a bílý koberec skal a kamení.

Uprostřed opuštěné, divoké pláně se tu a tam objevila oáza zeleně, kde se vyskytovala voda, díky níž tu rostly stromy i tráva. A na každém takovém místě se dalo najít několik kusů dobytka, tučných a lenivých, polehávajících ve stínu pod stromy.

Na náhorní plošinu stolové hory se klikatila úzká pěšina a vydal jsem se po ní. Nechal jsem na Buckovi, ať si sám volí cestu. Zahlédl jsem jen několik otisků koňských kopyt, které mi prozradily, že i hoši z ranče B Bar B jenom zřídka kdy zajíždějí takhle daleko.

Přes liduprázdnou plošinu na vrcholu *mesy* vanul vítr a kýval korunami javlovců. Dojel jsem do polostínu pod jedním stromem a zastavil koně, abych se porozhlédl, co leží přede mnou. *Mesa* se zdála zcela pustá, a přece mě v zátylku šimral pocit, že mě někdo pozoruje. Dlouho jsem tiše naslouchal, ale okolní ticho nenarušil žádný zvuk.

Kůň se zase dal do pohybu téměř z vlastní vůle. Pěšinu, po které jsme postupovali, přetínala jiná, očividně frekventovanější stezka. Obě cesty však vedly směrem, kam jsem mířil i já.

Nebylo slyšet vůbec nic než krok mého koně, povrzávání sedla a jednou, ale z velké dálky, se ozval křik orla. Přede mnou vyskočil zajíc a řítit se pryč jako chlupatý gumový míč.

Dojel jsem do místa, kde se horní plošina *mesy* prudce zlomila, a přede mnou se rozevřel zelený úval, který se podobal údolí Cottonwood, jenže byl mnohem širší a značně odlehlý. Po obvodu ho lemovaly skály vypínající se k nebi jako věže a v jednom úžlabí jsem zahlédl temný východ z kaňonu,

který ústil do údolí. Cesta dolů z náhorní plošiny vedla serpentinami z jedné skalní lavice na druhou s pohodlnými otočkami, ale během sestupu jsem jel ještě opatrněji.

Dvakrát se v dálce objevila antilopa a jednou jelen. Také jsem zahlédl stopy dobytka, ale otisky byly málo zřetelné.

Vzrušoval mě výhled na levou stranu, směrem k východu, kde se táhl divoký kraj. Zdánlivě nekonečné bludiště klikaticích se kaňonů, zlámaných říms, srázných útesů a mohutných přírodních bašt. Tahle země byla neprozkoumaná, neznámá, a pro člověka, který nosil toulavé boty, představovala veliké pokušení.

Cvaknutí natahovaného kohoutku mě na místě zastavilo. Kůň stál úplně nehybně, s napřímenýma ušima, a já jsem držel obě ruce na hrušce sedla.

„Kampak jedete, cizince?“

Hlas jako by se nesl od shluku velkých balvanů na okraji pěkné louky, nebylo však nikoho vidět.

„Hledám šéfa ranče B Bar B.“

„Co byste po něm asi mohl chtít?“

„Obchodní jednání. Nepřijíždím ve zlém.“

Neviditelný střelec se suše zasmál. „Už jste někdy viděl chlapa, na kterého míří dvě spencerovky, kterej by nebyl přátelsky naladěnej?“

Pak zazněl dívčí hlas. „Pro koho jezdíte?“

„Já jsem Matt Brennan, poloviční vlastník ranče Two-Bar.“

„Taky byste mohl lhát.“

„Mohl bych mluvit s šéfem?“

„Počítám, že by to šlo.“

Ze skryše mezi balvany vyšel asi osmnáctiletý chlapec – vysoký, s pružnýma rukama i nohama. Zdál se mi tvrdší a moudřejší, než by odpovídalo jeho věku. Pušku Spencer nesl tak, jako by byla součástí jeho těla. Kývl hlavou, aby mi ukázal na stezku vedoucí do kaňonu.

Odněkud zpoza něho se ozvaly lehké kročeje, ale to už pobídl svého ryzáka a vyjeli jsme. Vůbec se po mně neotáčel a působil tak, jako by se v sedle narodil.

Rančer, hlava zdejší rodiny, na nás čekal před kamenným domem postaveným na způsob pevnosti. Byl stejně vysoký jako jeho synové, kteří postávali kolem něho, a přímý jako kůl z kostry vigamu.

Po pravé i levé straně domu se skoro až ke skalní stěně táhly stáje a další hospodářské budovy. Tvrdě udusaná hlína na nádvoří byla umetená, koně dobře ošetřovaní a všechna stavení ve výborném stavu. Ať už měla Benarasova rodina jakoukoli pověst, byli to pracanti.

Otec Benaras si mě prohlížel, aniž by dal najevo, co si myslí. Pak z úst nad protáhlou úzkou bradou vytáhl dýmku.

„Sesedněte a pojdte dovnitř.“

Vnitřek domu byl stejně pečlivě uklizený jako prostranství před ním. Podlahu zřejmě nedávno vydrhli a stůl zrovna tak. Nikde kolem nebylo k vidění nic provizorního. Dům i nábytek byly dílem šikovných rukou, každý kus nesl známky pečlivé výroby a ošetřování.

Podsaditá, mateřsky vyhlížející žena přinesla hrnečky a nalila kávu. Děvče v pěkných bavlněných šatech položilo na stůl doma pečený chléb a k tomu domácí máslo. Pak ještě přidalo hrnek medu.

„Ten je od našich včel.“ Starý Bob Benaras si mě prohlížel zpod křovinatého obočí. Připomínal mi patriarchu, který jako by vystoupil z nějakého biblického příběhu.

Pozoroval mě, jak jsem si mazal krajíc chleba a nešetřil máslem ani medem, a přitom jsem vyprávěl. Spokojeně přikyvoval hlavou, když viděl, jak mi u nich chutná, a pak mi ještě děvče přineslo pořádnou sklenici mléka plného smetany.

„Máme nějaký vykrmený dobytek,“ vysvětloval jsem, „jenže ho nemůžeme odehnat. Takže já bych byl rád, kdybychom mohli dospělý dobytek prodat vám a od vás zase získat nějaké mladé kusy.“

Na jeden zátah jsem vypil polovinu mléka a pak sklenici vrátil na stůl. Bylo chladné, nepochybně čerstvě přinesené z nějakého skalního sklípku nebo jeskyně.

„Vy můžete bez problémů hnát dobytek,“ pokračoval jsem, „a dobře ho prodat, takže nepřijdete zkrátka. Chtěl bych to udělat spravedlivě, po soušedsku.“

Když jsem řekl poslední slovo, ostře se po mně podíval, a hned jsem pochopil, že jsem uhodil na správnou strunu. Tenhle divoký starý chlap byl nezávislý a pyšný, vlastní rodina ho ctíla a sousedé k němu cítili respekt.

„Ten dobytek vyměníme.“ Vyklepal popel z dýmky. „Moji chlapci vám pomůžou sehnat stádo a odehnat je, kam bude potřeba.“

„To nebude nutné – nemá smysl, abyste se nějak zamíchali do problémů, které máme s těmi velkými ranči.“

Upřel na mě pronikavý pohled modrých očí. „Já kupuju krávy,“ prohlásil přísně. „Kdo by si kvůli tomu chtěl zadělat na malér, jen ať to zkusí!“

„No tak, táto!“ Matka Benarasová se na mě usmála. „Náš táta si myslí, že musí pořád s někým válčit.“

Benaras vrtěl hlavou a mazal si krajíc chleba máslem. „Nejsme nikomu nijak zavázaní, ale taky před nikým necouvne. Nicku, upaluj ven a sežeň Zeba. Pak osedláte a pojedete s tímhle chlapíkem. Budete ho poslouchat. Nezačínajte si s nikým, ale taky před nikým necouvejte. Rozumíš?“

Nick se obrátil a vyšel z místnosti, načež se starý Benaras otočil k manželce.

„Mámo, u stolu nás bude o jednoho víc. Máme tady hosta.“ Pak se na mě zkoumavě zahleděl. „Už jste měl nějaký potíže s Pinderem?“

Tak jsem mu vyložil, jak to začalo, vylíčil mu jednání s Pinderem ve stáji, a také jsem se zmínil o svém pozdějším střetnutí s Blackiem. To jsem nijak zvlášť nerozebíral, jen jsem dodal: „Blackie byl připravený mě zastřelit... Čekal na mě s revolverem v ruce.“

Víc jsem k tomu neřikal. Benarasovi synové se po sobě podívali a jejich otec si začal nácipávat dýmku tabákem.

„Tohle jednou muselo přijít, říkal si o to. Jolly s ním měl taky potíže a povídal, že ho dřív nebo pozděj bude muset odprásknout.“

Žádné další vysvětlování k tomu nepotřebovali. Když chlap na někoho čeká se zbraní v ruce... Bylo jasné jako den, že pokud ten, proti komu léčka směřovala, tu příhodu může vyprávět, tak ten druhý je po smrti. A vyplýval z toho stejně jasný závěr, že vypravěč musel v dané situaci reagovat hezky svižně.

Čekalo mě skvělé jídlo – pořádná kupa štouchaných brambor, plátky hovězího a zvěřiny a nějaká zelenina. Kolem stolu seděli všichni synové, stejně vytáhlí, štíhlí a navzájem si podobní, jen různého stáří. A jeden vedle druhého vypadali jako věrná kopie svého protřelého otce.

Když jsme dojedli, nechtělo se mi moc vstávat od stolu, ale musel jsem. Starý Bob Benaras mě doprovodil k mému koni. Poplácal ho po plecích a přikyvoval.

„Co je chlap zač, to poznám podle jeho koně,“ řekl, „nebo podle jeho zbraní. Mám rád, když se o ně dobře stará. Přijedte zas, chlapče, přijedte,

kdy vás napadne. My a naši sousedi se moc nepřátelíme, kolem nejsou lidi, kteří by nám šli pod vousy. Ale vy přijďte, kdy budete chtít.“

Než jsme vyjeli, už padla tma, protože jsme si dávali na čas, abychom se trochu poznali; bylo totiž dost dobře možné, že se dostaneme do potíží ještě dřív, než dojedeme na ranč Two-Bar. Sotva se dalo spoléhat, že by si mého odjezdu nikdo nevšiml. Trápila mě úzkost, ale říkal jsem si, že starý Ball vydržel na ranči i předtím, než jsem se tam objevil já, takže se o sebe dokáže postarat.

Vzpomněl jsem si na ceduli, kterou pověsil na bránu, a hned jsem se cítil lépe. Nikdo se dobrovolně nepohne před ústí spencerovky.

Vyšel měsíc a po něm i hvězdy. Teplo nastrádané během dne se z krajiny vytratilo, jak tomu v poušti bývá vždycky, protože tam není rostlinstvo, které by je v sobě střádalo, jen holé skály a písek. Na plošině vysoké *mesy* bylo pusto a spěchali jsme, abychom byli co nejdřív u cíle.

Jednou jsme odkudsi z velké dálky zaslechli nějaký zvuk... Poslouchali jsme, ale už se nic dalšího neozvalo.

Přijeli jsme k bráně a sklouzl jsem ze sedla, připravený, že uslyším Ballův hlas a jeho varování.

Nick Benaras náhle zašeptal: „Počkejte!“

Ztuhli jsme a naslouchali. Dolehl k nám hluk způsobený jedoucimi koňmi, a na horizontu na horním okraji údolí, sotva padesát metrů od nás, se objevili dva jezdci. Čekali jsme s puškami v rukou, ale poté, co jezdci nakrátko zastavili, aby si poslechli, jestli se něco neděje, pokračovali v cestě směrem k městu.

Projeli jsme bránou a zavřeli za sebou. Nikdo nás nezastavil.

Zeb prudce zarazil koně. „Nicku!“

Také jsme přitáhli koním uzdu, čekali, naslouchali.

„Copak je, Zebe?“

„Kouř... Cejtím kouř.“

Nápor strachu mnou projel jako žhavá čepel. Pobodl jsem unaveného koně ostruhami a hnal ho po cestě hlava nehlava. Nick a Zeb spěchali za mnou.

Pak jsem zahlédl mihotání plamenů, ujel ještě kousek a potom tvrdě přitáhl otěže.

Z domu zbývala spálená ruina, v níž pomrkávalo jen několik plamenů. Stodola zmizela, ohrady byly stržené.

„Balle!“ zařval jsem zděšeně. „Balle!“

Na pozadí utichajícího syčení ohně jsem zaslechl slabý výkřik.

Byl schovaný ve skalní štěrbině nedaleko pramene, a považoval jsem za zázrak, že dokázal přežít dost dlouho, aby nám stačil povědět, co se přihodilo. Byl provrtaný několika kulkami, šaty měl ohořelé a hrozně popálené nohy. Stačil jediný pohled, abych věděl, že ten staroch umírá... Neměl žádnou šanci, že by se z toho dostal, byl s ním konec.

Za sebou jsem zaslechl Nicka, jak se prudce nadechl, a Zeb ze sebe sypal trpké kletby.

Ball se mi upřeně díval do očí. „Nedovol... nenech je, aby tohle všechno sebrali! Nedovol... nikdy!“

Pak přeskočil pohledem na Nicka a Zeba, kteří stáli za mnou. „Vy dva jste svědci. Teď je to jeho. Všechno to tady nechávám Mattovi... Brennanovi. Nikdy to neprodávej! Nikdy si to nenech vzít!“

„Kdo to byl?“

V té chvíli, kdy jsem klečel vedle toho starého muže, mi teprve došlo, jak moc ho mám rád. Strávili jsme spolu jenom několik dní, ale byly to výborné dny, a navzájem jsme si až neuvěřitelně rozuměli. A teď odchází, prostřílený a ponechaný osamělému umírání ve vypáleném domě. Tehdy jsem měl poprvé opravdovou chuť někoho zabít.

Potřeba pomstít toho staříka mě prostoupila tak silně, že se mi roztřásly ruce i hlas. Tak jsem toužil zlikvidovat toho, kdo to udělal, že slzy, které mi vystoupily do očí, tam vyhnala lítost i zuřivost zároveň.

„Pinder!“ Ball už dokázal mluvit jen chraplavým šepotem. „Rollie Pinder, on... byl oblečenější jako... ty. Pustil jsem ho dál, a potom... Je to divný... myslím, že jsem viděl Parka.“

„Morgana Parka?“ Tomu se mi nechtělo věřit.

Starému Ballovi se chvěly rty, jak se pokoušel dostat ze sebe další slova, ale už se mu to nepodařilo. Díval se na mě a pokusil se usmát... Takhle

umřel. Ležel na zemi, obličej mu občas osvětlily plameny z dohořívajícího domu a z kopců na nás vanul studený vítr.

„Taky jste ho slyšeli, když říkal, že u toho byl i Park?“

„To se mně moc nezdá. On přece drží s Maclarenovejma.“

V době přepadení už bylo mizerné světlo a Ball se nepochybně mohl zmýlit. Ale přesto jsem si uložil do paměti, abych se přesvědčil, kde v tu dobu byl Morgan Park.

Oheň zvolna dohořival a noc přinesla temné mraky, které zastínily hvězdy a do kaňonů nalily hustou, černočernou tmou. Ze spáleniště občas vyletěla hrstka jisker a všude kolem byl cítit kouř a pach doutnajícího dřeva.

Takže jsem získal ranč, ale jen za tu cenu, že jsem přišel o přítele. Naráz se přede mnou otevřela dlouhá, osamělá cesta, kterou budu muset zvládnout se zbraní v ruce.

Jak jsem tam stál ve tmě nad mrtvým Ballem, dumal jsem o tom, že zde není žádné rameno spravedlnosti, které by ztrestalo Pinderovu tlupu, a nikdo jiný proti nim nic nepodnikne. Zapřisáhl jsem se, že to tedy budu já, kdo vezme zákon do svých rukou. Rollie umře, Jim umře, a každý chlap, který sem přijel s nimi, bude tohoto dne litovat.

To jsem také řekl Benarasovým chlapcům. Příkyvovali, dobře věděli, jak se v té chvíli cítím. Tito mladíci vyrůstali v zemi plné zloby a averze, kde muži vyznávají silné přátelství a trpkou nenávist, které v člověku ukovávaly předsevzetí bojovat až do samého konce.

„Byl to dobrý chlap,“ řekl Zeb. „Táta ho měl rád.“

Přeložil Jan Mrlík